

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

IV. Superioris doctrinæ prosequutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

bus modis perfectis primæ figuræ, quos vocant Barbara, Celarent, Darij, Ferio: horum enim ritu conclusionem vniuersalem affirmatiuam, vniuersalem negatiuam, particularem affirmatiuam, & particularem negatiuam inferunt: simili etiam minori gaudent differuntque ab eis solius mutatione maioris, quæ in his, de quibus loquimur, est perpetuò singularis, cum tamen in illis sit vniuersalis, propterea videlicet quod medius terminus horum sit singularis, illorum verò vniuersalis: hinc siquidem est, vt, cum in prima figura subiiciatur semper in maiori, eam mihi reddat vniuersalem, hic autem singularem.

24

In secunda figura hæc secunda syllogismi expositori species, cum singularitate medijs vniuersalitatem propositionum omnium, vel certe aliquarum coniungens, præter quatuor vulgares modos negatiuè concludentes, nimirum Cæsare, Camestres, Festino, Baroco, vt v. g. in modo Cæsareo nullus impenitens est Petrus, omnis princeps Apostolorum est Petrus, ergò nullus princeps Apostolorum est impenitens, præter hos inquam, cohibet alios quatuor affirmatiuè concludentes, quorum primus ex duabus sumptionibus vniuersalibus colligit vniuersalem, vt omnis Baptista Christi est Ioannes, omnis filius Zachariæ est Ioannes, ergò omnis filius Zachariæ est Baptista Christi, & è conuerso, non tantum aliquis, sed omnis Baptista Christi est filius Zachariæ: Secundus ex duabus particularibus particularem; vt aliquis innocens est Ioannes Baptista, aliquis homo est Ioannes Baptista, ergò aliquis homo est innocens, & è conuerso. Tertius ex maiori vniuersali, & minori particulari particularem, & eius conuertentem. Quartus ex maiori particulari, & minori vniuersali, tum particularem, tum etiam vniuersalem, & eam qua conuertitur alterutra.

25

Hi quatuor modi in eo dissident à vulgaribus quod ex duabus particularibus concludant particularem, quod ex particulari vniuersalem, & quod in secunda figura affirmatiuè. Nihilominus eos vtilis esse, & nulli obnoxios falsitati constat, tum exemplis, quæ præter duo posita sunt non pauca, eaque manifesta: tum quia omnes reduci possunt ostensiuè ad modos aliquos perfectos primæ figuræ, solius conuersione maioris, videlicet primus, & quartus ad Barbaram, & secundus, ac tertius ad modum regis Darij: exemplum primi erat, omnis Baptista Christi est Ioannes, omnis filius Zachariæ est Ioannes, omnis ergò filius Zachariæ est Baptista Christi: conuertatur ergò maior, & talis existet syllogismus in Barbara, si non formaliter ob conuertentem singularem, at certè æquiualeuter, & paris euidentiæ, & efficacitatis, Ioannes est Baptista Christi, omnis filius Zachariæ est Ioannes, ergò omnis filius Zachariæ est Baptista Christi: cæterarum autem reductionum paradigma haud sunt minus facilia; sed temporè donanda: tum denique, quia prædicti modi possunt probari per reductionem ad impossibile, primus, & quartus in Bocardo, secundus, & tertius in Ferison: fac enim, conclusionem primi, cuius adhibuimus exemplum, semel, & iterum concessis præmissis negari; sumatur ergò eius contradictoria, videlicet aliquis filius Zachariæ non est Ioannes, & retineatur antiqua maior, atque è vestigio sequetur contradictoria maioris concessæ in Bocardo, hoc pacto: aliquis filius Zachariæ non est Baptista Christi, omnis filius Zachariæ est Ioannes, ergò aliquis Baptista Christi non est Ioannes. Eodem modo poni possunt exempla in cæteris tribus modis eorumque potest reductio per impossibile declarari.

26

Præter hos octo modos syllogismi expositorii, constantis in secunda figura propositionibus omnino communibus, sunt in illa alij, quarum altera præmissa est singularis, & altera, vel vniuersalis, vel particularis, & alterutrolibet ex titulo communis: quatuor videlicet, quoad conclusionem, & minorem, similes vulgaribus, nimirum Cæsare, Camestres, Festino, ac Baroco, ab eisque diuersi, ratione solius maioris, non quoad eius qualitatem, sed quantitatem, ita vt quæ antea erat vniuersalis, sit singularis, veluti in Camestres, Petrus currit, nullum sedens currit, ergò nullum sedens est Petrus: rursus alij duo in eo vulgaribus similes, quod earum maior sit, aut vniuersalis affirmatiua, aut vniuersalis negatiua: dissimiles verò in eo quod illorum minor nunc sit singularis affirmatiua, nunc singularis negatiua: conclusio autem horum duum, sicut & priorum, est perpetuò negatiua: deinde alij quatuor affirmatiuè concludentes, similes eis quatuor, quos paulo superius diximus tribus syllogismorum legibus nequitiam stare, similes inquam quoad maiorem, & quoad minorem diuersi, aut è conuerso: nam si maior sit singularis, aut subsumitur vniuersalis minor, & sic primus modus existet, aut minor particularis, & ita secundus resultabit modus: si autem minor fuerit singularis, vel quæ præcedit maior est vniuersalis, vel potius particularis, atque ita locus erit tertio, & quarto. Porro hi decem modi ad finem superadditi, & exemplis satis manifestis, & consensu non paucorum dialecticorum, & reductione ostensiuè, ac per impossibile potest apprimè confirmari, idque habent commune cum plerisque alijs hætenus explicatis, quod non tantum conuertibilem, sed etiam eius conuertentem concludant, sic tamen vt tam hi, quam illi propter hanc conclusionum diuersitatem possint subdiuidi iuxta doctrinam tract. præced. cap. 3. traditam.

27

In tertia figura confici nequit posterior hic syllogismus expositorius iam iam expositus, solumque in eo locum habet prior ille ad initium capitis enucleatus, & nullius propositionis, nisi singularis, capax: ratio est, quoniam oportet in eo medium singulare in vtraque præmissa subiici: geminatam enim subiectionem medijs postulat tertia figura: singularitatem autem eius natura syllogismi expositorii à cæteris per quam diuersa: fieri ergo nequit, quin vtramque singularem efficiat, ac neutram esse communem permittat.

CAPVT IV.

Superioris doctrinæ prosecutio.

28

Circa syllogismum expositorium nonnulla occurrunt dubia, quorum resolutio superiori doctrinæ lucem adiciet non exiguum. Eorum primum sit, an hic syllogismus, quo de agimus, maiorem habeat euidentiā, & vim concludendi in tertia figura, quam in duabus anterioribus? videntur affirmare Louanienses lib. 1. cap. 6. Conimbricenses ibidem quæst. vnica art. 2. Auerſa tract. 4. institut. c. 15. alique plures. Primum quia Aristoteles egit de huiusmodi syllogismo in tertia figura, quod argumento esse potest, eam inibi esse præstantiorem: Secundò quia vis huius syllogismi innititur his solis principiis, quæ sunt idem vni tertio, sunt idem inter se, quæ non sunt idem vni tertio, sed alterum ei idem, alterum ab eo diuersum, nec sunt idem inter se, sed potius

potius distincta inuicem: illa autem, quæ affirmantur de aliquo, de vè eo negantur potissimè, & maxime sunt ei idem, vel diuersæ: ergo in tertia figura, vbi medium, siue vnum tertium subiicitur ex æquo ambobus extremis, & hæc de illo simul prædicantur, in ea inquam magis quam in alia vlla locum, ac vim habent talia principia, adeoque modus arguendi eis innixus.

29 Tercio directæ, & naturalis prædicatio est magis euidentis, ac perspicua quam indirectæ, & innaturalis: semper autem ratio communis de singulari prædicatur directè & naturaliter, non è conuerso: syllogismus ergo expositorius in tertia figura prædicans rationem communem de medio singulari erit euidentior, eo qui, aut in secunda figura rationem singularem de communi bis prædicat, aut in prima semel saltem. Quartò, in secunda medium singulare, quantumvis tale sit, cum prædicetur de pluribus, de vtroque videlicet extremo syllogistico, induit naturam rei communis: hoc ergo ex titulo est quadantenus ineuidens ritu mediij communis, & vniuersalis: in prima autem figura semel saltem prædicatur medium: cum ergo prædicabilitas sit proprietas vniuersalis ad vniuersalitatem, adeoque ad ineuidenciam aliquã declinat: neutra autem ratio harum procedit in tertia figura, vbi nullatenus prædicatur medium. Quintò tandem syllogismus expositorius nunquam ferè colligit conclusionem vniuersalem, propter singularitatem potissimè, ac mediij termini, quo suapte natura vtitur: atqui in tertia figura nullus modus concludit vniuersaliter, sed omnes particulariter, cum tamen in modis primæ, ac secundæ figuræ aliter vsuenerit: latius ergo funditur, ac pluribus modis concludit syllogismus expositorius in tertia figura, quam in aliis, ac proinde eius euidentia ibi erit saltem extensius maior.

30 Hæc tamen argumenta non tollunt, quo minus contraria sententia que mihi semper magis placuit, sit verisimilior, ac fortasse verior. Ad primum respondeo, Aristotelem egisse de syllogismo expositorio in tertia figura; vel quia stetit pro ratione voluntas; parum enim intererat, vbinam de eo diceretur; vel quia commodum fuit aggredi post omnes figuras syllogismum ad vulgares omnium modos probandos natum. Ad secundum respondeo, falsum esse modum arguendi expositorium eis solis inniti principiis, quæ sunt eadem vni tertio, &c. non verò eis, quæ dici de omni, ac dici de nullo dicuntur, vt optime nostri Conimbricenses cap. 6. lib. primi priorum, quæst. vnica art. 1. aduersus quosdam, quos ibi suppressis nominibus referunt: hi enim syllogismi sunt expositorii, omnis qui est Petrus, est hic homo, sed princeps Apostolorum est Petrus, ergo hic homo nullus qui est Ioannes, est hic homo, sed Baptista Christi est Ioannes, ergo non hic homo: quis autem non videat, hos & innumeros alios, eis absimiles inniti, ac veluti tibicinari duobus illis principiis, dici de omni, & dici de nullo, quæ etiam regulatiua dialectici appellantur. Deinde respondeo, haud solum ea dici idem vni tertio quæ de eo affirmantur, sed etiam quæ ei subiiciuntur: ecquid enim est, vnum alteri subiici, quam esse idem cum illo; hunc hominem v.g. esse subiectum animalis, quam ei idem reuera? Consequi sanè non possum, quo colore contrarium sit opinatus Auerſa loco nuper citato.

31 Ad tertium respondeo negata maiori: cur enim sit euidentius, Petrum esse animal, quam aliquod animal esse Petrum? Ad quartum respondeo, medium terminum singularem in secunda figura nil de singularitate sua deperdere, nil vniuersalitatatis,

P. Lyncei Philosophia. Tom. I.

aut cum ea coniunctæ ineuidentiæ, & obscuritatis assumere, propterea quod prædicetur de duobus extremis: ambo enim proprie plura non sunt, sed vnum: vnde in conclusione postea de se prædicantur inuicem: prædicabilitas autem mediij singularis in prima figura haud facit illud vergere ad vniuersale, aut vllam eius conditionem sapere, proprietatemvè sibi vindicare; nam etiam indiuiduum, & singulare definiri solet, prædicabile de vno solo. Ad quintum respondeo, syllogismos vulgares, & communi constantes medio id habere, vt in tertia figura nunquam vniuersaliter concludant, cum tamen in secunda, & prima multoties aliter contingat. Cæterum syllogismos expositorios, & medio singulari constantes, de quibus est sermo, in tribus figuris ex æquo concludere singulariter, & non vniuersaliter, nec paucos, sed innumeros eorū modos, vt ex discursu capitis præcedentis constat: curnam ergo euidentia huius argumentationis latius pateat, & vt aiunt, extensius sit maior in tertia figura, quam in aliis duabus.

32 Secundum dubium est, num etiam in Deo locum habeat hic arguendi modus, quem expositorium vocant? Respondeo, si terminus singularis communis tribus personis pro eis nequaquam distribuatur, sed sine syncategoremate, *omnis*, & quouis alio vsurpetur, eum haud esse medium aptum in syllogismo expositorio: quocirca non sequetur, essentia diuina est pater, filius est essentia diuina, ergo est pater, vt animaduertunt Marsilius in 1. quæst. 6. art. 1. & ex ipso, & aliis scholasticis antiquis. Conimbricenses supra 1. prior. qu. vnica, art. 1. & Auerſa loco etiam superius memorato, Cæterum vbi terminus singularis in omnes tres personas diuinas patens, ac late fusus distribuatur, noteturque particula, *omnis*, aut alia id genus appellante, non supra Deum, sed supra personam, hunc videlicet in modum: omnis, qui est essentia diuina, Deusvè, non verò ita, omnis Deus, omnis essentia diuina, sic profecto neutiquam inficiet, eum aptum esse syllogismo expositorio: talis enim est hic: omnis, qui est essentia diuina est pater, sed filius est essentia diuina: ergo & pater: cuius, si præmissæ essent veræ, haud dubie vera quoque esset illius conclusio: at, cum eius maior sit falsa, ea causa est, cur malè concludat: contra verò hic syllogismus expositorius in diuinis valet, & ex præmissis veris veram etiam conclusionem colligit, omnis qui est essentia diuina est æternus, sed filius est essentia diuina, ergo æternus: Quod si quis obiciat, adiectione eius particule, *omnis*, essentiam diuinam à ratione mediij singularis extrahi, & quodammodò medium commune reddi, nullumque proinde in mysterio Triados locum esse syllogismo expositorio, facile responderi potest ex dictis, eam particulam neutiquam appellare supra essentiam diuinam: ipsa ergo est semper singularis, aliundè vero medijs terminus, cum sola sit, quæ bis ponitur in præmissis, semel videlicet in maiori, tametsi in consortio illius particule complexæ, *omnis qui est*, & iterum in minori, per seipsam duntaxat, & omni alio termino incomitata; attamen, si quis propter vniuersalitatem eius syncategorematis, *omnis*, renuat prædictum syllogismum, vllumvè alium similem in diuinis esse expositorium, quæstio erit de solo nomine, & cuius vtram sequaris partem, non multum laboro: quanquam id negare nequeam modum loquendi superius optatum mihi etiamnum magis arridere, præsertim cum syllogismus expositorius inibi adductus in aliorum paradigma perinde sit atque hic, si aliquis est essentia diuina est pater, sed filius est essentia diuina, ergo est pater: hanc enim

Q. 2

enim

enim ratiocinationem quis neget expositorem, & medio fretam singulari, nimirum essentia diuina, eaque seclufa à syncategoremate, *omnis*, omnique alio simili: aut quis neget, in dubiumve reuocet eius efficacitatem, ac vim prorsus ineluctabilem, merito cuius concessis præmissis nequit illius conclusio non concedi, tametsi absolute falsa, propter alterius præmissæ falsitatem.

33 Tertium dubium est an syllogismus expositorius vim habeat ad probandos efficacius alios medio communi innixos, eorumque conclusiones clarius inferendas: Affirmant cum Arist. omnes, & merito: fac enim in Darapti confici hunc syllogismum, *omnis homo est substantia, omnis homo est viuens: ergo aliquod viuens est substantia*: ista sanè conclusio si negetur, poterit per expositionem ita longè clarius, & euidentius probari, hic homo v.g. Petrus est substantia, sed idem est viuens, ergo aliquod viuens est substantia: Fac etiam hunc syllogismum construi in Ferison, nulla bellua est homo, aliqua bellua est equus, ergo aliquis equus non est homo, eius perfectio conclusio si negetur, luce clarius poterit hac expositione probari, hæc bellua est equus, ea, inquam, ratione cuius verificatur propositio particularis, & hæc eadem bellua non est homo, cum nulla sit homo, aliquis igitur equus non est homo.

34 Atque hinc est, syllogismus expositorius alios apprimè probare, eorumque præmissis lucem, & vim tribuere, vt melius, ac perfectius concludant: nam quidquid sequitur ex consequenti, sequitur ex antecedente, vt est in veteri paræmia: at ex præmissis syllogismi expositorii sequitur conclusio syllogismi communis, mediove communi innitens: hæc autem ritè consequuntur ad præmissas communes syllogismi perfecti: aut etiam sub aliqua vniuersali accipitur alia singularis aut sub aliqua particulari singularis: vtraque autem illatio est euidentis: prior vi formæ, vt *omnis homo est substantia*, ergo Petrus est substantia: posterior verò non ratione formæ; haud enim valet, aliquis oculus requiritur ad videndum, hic ergo, videlicet dexter requiritur ad videndum, sed vi materiæ disunctiue: euidentissimum enim est vbi aliqua bellua sit equus assignari posse, & debere indiuiduum, & singulare quoddam belluini generis, quod sit equus: probatio autem per expositionem locum habet, quando accipitur sub præmissa particulari non disuncta, sed disunctiua quadam alia singularis, vt superius insinuat, vtque rectè monent Louanienses, & Conimbricenses iam laudati: eadem ergo conclusio, quæ ante non tam perfectè, & clarè sequebatur ex præmissis syllogismi communis, ex iisdem postea clarius, & perfectius sequitur mediantibus præmissis singularibus, ac syllogismi expositorii propriis.

35 Quoniam autem propositio conuertens est quodammodo conclusio deducta ex conuertibili, haud erit importunum hic breuiter explicare, quatenus probatio per expositionem huic argumentationi vim non mediocrem tribuat, summaque euidentia conuincat eum, qui supradictarum propositionum alteram concedit, alteramque negat sibi ipsi contradicere, atque in impossibile præcipitem ferri, aut potius ruere, vt docet Aristoteles lib. 1. prior. cap. 2. & ex eo Auerſa, ac ceteri dialectici. Finge ergo concedi hanc propositionem, nullus equus est homo, & negari eius conuertentem, nullus homo est equus: tum sanè huius contradictoria, scilicet aliquis homo est equus, esse debet vera, & omnis expers falsitatis: vocetur ergo ille, in quo verifica-

tur ea propositio disunctiua Petrus: hæc igitur est vera, Petrus est equus: proinde datur locus huic syllogismo per quem manifestè conuincitur contradictorium antecedentis concessi, siue propositionis conuertibilis; Petrus est homo, sed idem Petrus est equus, ergo aliquis equus est homo. Par ratio est aliarum conuersionum vniuersalium, secus verò earum quæ versantur in propositiones particulares, vt expendenti clarebit.

36 Postremum dubium est, quænam species syllogismi sit illa, cuius medium est commune, & vnus, vel alter terminus singularis: haud enim esse potest syllogismus singularis, siue expositorius, quæ est medij communitas: haud communis, quæ est duum extremorum, vel certè alterutrius singularitas. Respondeo quemadmodum dici solet expositorius syllogismus, cuius medium est singulare, siue extrema ei circumfusa sint singularia, siue secus, ita syllogismus, cuius medium est commune, dicendum esse commune, & expositionis prorsus expertem, siue extrema illius sint communia, siue singularia potius. Quando extrema iuxta cum medio sunt communia, vel disunctiue, vel distributiue, ac particula, *aliquis*, vel particula, *omnis* affecta, quot modos syllogismorum efficiant supra visum est tractatu præcedenti & à dialecticis comprehensum versiculis illis, Barbara Celarent &c. Quando autem extrema, seu communia, seu singularia, iunguntur inuicem medio singulari, quot etiam arguendi modos producant cap. superiori satis manet enucleatum. Quocirca tantum supersunt explicandi argumentationum modi, qui resultant ex conjunctione medij communis cum extremis, quorum alterutrum, vel saltem vnum est singulare.

37 Quod autem attinet ad primam figuram, duobus modis in ea hoc pacto concluditur, videlicet ex maiori vniuersali, & minori singulari affirmatiuis, idque tam directè, quam indirectè: vt omne animal, est viuens, Bucephalus est animal, ergo Bucephalus est viuens; & aliquod viuens est Bucephalus: nec non ex maiori vniuersali negatiua, & minori singulari affirmatiua, tum directè, tum etiam indirectè, veluti nullus equus est homo, Bucephalus est equus, ergo Bucephalus non est homo, & homo non est Bucephalus.

38 In secunda figura plures sunt modi huius argumentationis: etenim, si ambo extrema sint singularia, adeoque ambæ præmissæ illorum merito eandem quantitatem subeant, duo erunt modi, alter nimirum ex maiori affirmatiua, & minori negatiua vt Petrus currit, Paulus non currit, ergo Paulus non est Petrus, & ex maiori negatiua, & minori affirmatiua, vt Petrus non currit, Paulus currit, ergo Paulus non est Petrus: alterutra autem inferre potest, tam conuertibilem, vt iam visum, quam eius conuertentem: quod si extremorum alterum sit singulare, alteramque præmissam singularem denominet, alterum verò sit commune, nec nisi hanc quantitatem tribuat: aut præmissa singulares sustinet in syllogismo prouinciam maioris; & sic pro quadruplice parietate minoris quadruplex modus resultabit: potest enim minor ea esse, vel vniuersalis affirmatiua, vel vniuersalis negatiua, vel particularis affirmatiua, vel particularis negatiua, haud secus atque in modis illis vulgaribus Cæsare, Camestres, Festino, Baroco, à quibus hi quatuor penes solam maiorem differunt: Sin autem maior subiciat extremum aliquod commune, adeoque sit communis ipsa: vel præcedit minorem maior vniuersalis affirmatiua, vel vniuersalis

uerfalis negatiua, (neutrius enim qualitatis maior particularis in secunda figura quidquam concludit) atque ita existent alij duo modi, qui id commune habent cum quatuor proximè infinuatis, quod conuertibilem, & eius conuertentem ex æquo concludant.

39 In tertia figura haud est fermè locus his argumentandi modis, qui propter singularitatem propositionum, vel omnium, vel aliquarum diuersi sunt ab vſitatis, & vulgo circumferri ſolitis: nam extrema ſingularia in hac figura, cum tantum prædicentur in præmiſſis, haud poſſunt eis tribuere ſingularitatem. Nihilominus conſiſtentiæ ſingularitatis duos in ea modos à vulgaribus quodammodo diſtinctos efficit; proptè nimirum in illa, vel maius extremum ſingulare enunciat de minori, vel minus de maiori, & vel conuertibilis ſingularis inferitur, vel quæ eam conuertit.

C A P V T V.

De ſyllogiſmo hypothetico, & diſiunctiuo.

40 **P**RO prioris explicatione recolenda eſt quadrimembris diuiſio propoſitionis hypotheticæ, tradita ſuperius lib. 4. tract. 1. cap. 1. ex D. Thoma opul. 48. cap. 16. & Fabio lib. 5. inſtit. cap. 8. ſecundum quam videlicet, aut antecedens, & conſequens affirmantur ex æquo, aut ambo negantur, aut affirmato antecedenti negatur conſequens, aut è contrario, negato conſequenti affirmatur antecedens. ſyllogiſmus ergo hypotheticus, ſeu conditionatus duas habet poſſiſſime figuras. Prima eſt, in qua arguitur à poſitione antecedentis ad conſequens etiam poſitionem: in qua ſunt quatuor modi pro quadruplici propoſitionis hypotheticæ ſpecie iam iam explicata. Primus eſt omnino affirmatiuus, vt ſi eſt homo eſt rationalis: Secundus eſt omnino negatiuus vt ſi non eſt homo non eſt rationalis, ſed non eſt homo, ergo non eſt rationalis. Tertius eſt affirmatiuus antecedentis, & negatiuus conſequentis, vt ſi homo eſt cæcus non eſt videns, ſed eſt cæcus, ergo non eſt videns. Quartus eſt negatiuus antecedentis, & affirmatiuus conſequentis, vt ſi homo non eſt cæcus eſt videns, ſed non eſt cæcus, ergo videns. Secunda figura eſt, in qua arguitur à deſtructione conſequentis ad deſtructionem antecedentis, ſuntque in ea more prioris quatuor modi, quorum primus incipit à propoſitione hypothetica omnino affirmatiua, vt ſi eſt homo eſt rationalis, ſed non eſt rationalis, ergo non eſt homo. Secundus à propoſitione hypothetica omnino negatiua, vt ſi non eſt homo non eſt rationalis, ſed eſt rationalis, ergo homo: Tertius eſt à propoſitione affirmatiua antecedentis, & negatiua conſequentis, vt ſi homo eſt cæcus non eſt videns, ſed eſt videns, ergo non eſt cæcus. Quartus à propoſitione negatiua antecedentis, & affirmatiua conſequentis, vt ſi homo non eſt cæcus eſt videns, ſed non eſt videns, ergo cæcus.

41 Porro autem, vt colligere eſt ex ſauello tract. 9. dialect. parte 7. aliſque ſcholæſticis, vtque per ſe perſpicuum eſt, quatuor modis vtilibus prima figura correfpondent totidem inutiles, in quibus arguitur à poſitione conſequentis ad poſitionem antecedentis: non enim valet, ſi eſt homo eſt animal, ſed eſt animal, ergo homo: nec etiam, ſi non eſt animal non eſt homo, ſed non eſt homo, ergo non animal: nec item, ſi eſt homo non eſt equus, ſed non eſt

equus, ergo eſt homo: nec denique, ſi lac non eſt album eſt dulce, ſed eſt dulce, ergo non eſt album. Similiter quatuor modis vtilibus ſecundæ figuræ reſpondent quatuor inutiles, in quibus arguitur à deſtructione antecedentis ad deſtructionem conſequentis, vt etiam ſauellus vbi ſupra ac cæteri dialectici ſupponunt, vtque ſponte ſua manifeſtum: haud enim ſequitur, ſi eſt homo eſt animal, ſed non eſt homo, ergo non eſt animal: haud ſecundò ſi non eſt animal non eſt homo, ſed eſt animal, ergo homo: haud tertio ſi eſt homo non eſt equus, ſed non eſt homo, ergo eſt equus: haud tandem quarto, ſi lac non eſt album eſt dulce, ſed eſt album, ergo non eſt dulce. Quanquam autem vi formæ hi octo modi neutiquam concludant, vt exemplis eſt luculenter oſtenſum: valent tamen aliquando gratia materiæ, vt cum termini ſunt conuertibiles, aut correlatiui. Eſt etenim bona hæc illatio in prima figura, ſi eſt homo eſt rationalis, ſed eſt rationalis, ergo eſt homo: & in ſecunda figura, ſed non eſt homo, ergo non eſt rationalis: Nec minus bona eſt hæc in priori figura, ſi eſt pater in rerum natura eſt filius, ſed eſt filius, ergo eſt eius pater, & in poſteriori, ſed non eſt pater, ergo non eſt filius: aliis paradigmatis, propterea quod ſint facilia, ſuperſedeo.

Pro explicatione poſterioris ſyllogiſmi, videlicet diſiunctiu, ſupponendum eſt propoſitionem diſiunctiuam, vnde appellationem habet, præſertim quando non eſt nugatoria, ſed ſenſu inter philoſophos prædita, æquipollere conditionali; magnam certè vtrique vicinitatem, & cognitionem eſſe: Rurſus, vt ambæ æquipolleant, opus eſſe, vt ſi antecedens conditionalis propoſitionis ſit veluti affirmatum, idem, vbi reſoluitur in vnam diſiunctionis partem, ſit negatum, & ſi contra ſit negatum, affirmetur per propoſitionem diſiunctiuam: vnum & alterum docet inter alios B. Thomas opusculo ſuprà citato, cap. 18. Hinc eſt, vt ſicut in duabus figuris ſunt octo modi vtilis ſyllogiſmorum conditionalium, totidem etiam in iis ſunt modi vtilis diſiunctiuorum; proptè nimirum loco propoſitionis conditionalis aſſumitur diſiunctiu, cui æquipollet: hæc enim more illius eſt quadruplex, & in quauis eius ſpecie bis argui poteſt, videlicet aut à poſitione alicuius aut contra ab alicuius deſtructione: quatuor autem bis ducta octo efficiunt: Primus ergo modus hypotheticus in prima figura erat, ſi eſt homo eſt rationalis, &c. ergo iuxta doctrinam ſuperiorem primus modus diſiunctiuus ei reſpondens ſit talis, aut non eſt homo aut eſt rationalis. ſed eſt homo, ergo rationalis. Secundus modus hypotheticus erat, ſi non eſt homo non eſt rationalis, ſed, &c. quare ſecundus modus diſiunctiuus erit, aut eſt homo aut non eſt rationalis, ſed non eſt homo, ergo non eſt rationalis. Tertius hypotheticus erat ſi homo eſt cæcus, non eſt videns, &c. tertius ergo diſiunctiuus erit, aut non eſt cæcus aut non eſt videns, ſed eſt cæcus, ergo non videns. Quartus hypotheticus erat, ſi homo non eſt cæcus eſt videns, ſed, &c. proinde quartus diſiunctiuus erit, aut homo eſt cæcus aut eſt videns, ſed non eſt cæcus, ergo videns.

43 Quod attinet ad ſecundam figuram vbi arguitur, à deſtructione conſequentis, promptum etiam eſt declarare proportionem inter ſyllogiſmum hypotheticum, & diſiunctiuum: primus modus illius erat, ſi eſt homo eſt rationalis, ſed non eſt rationalis, ergo non eſt homo: primus ergo huius erit, aut non eſt homo aut eſt rationalis, ſed non eſt rationalis, ergo non homo. Secundus huius erit, aut eſt homo, aut non eſt rationalis, ſed eſt rationalis, ergo homo. Tertius,